

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN CLAUDE DE SAUMAISE [LEIDEN]
10 FEBRUARI 1653
5275

Antwoord op Saumaises brief van 5 februari 1653 (Worp 5, nr. 5274, p. 167).

Samenvatting: Huygens zendt Saumaise enige Franse gedichten die hij naar aanleiding van het verblijf van Anne de la Barre heeft geschreven. Hij kleedt het geheel in met een zeer bescheiden formulering. Anne zal nog steeds doorreizen naar Zweden, maar wacht op aandringen van haar vader en Huygens een beter jaargetijde af.

Bijlagen: ‘À Madame de la Barre’ (Huygens 1653; gedicht); ‘In Th. Graswinckelii ... vindicias’ (Huygens 1653; gedicht); ‘In effigiem Reginæ sueciæ’ (Huygens 1653; gedicht).

Over een antwoord van Saumaise is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, pp. 565-566: afschrift (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 25, p. 20: onvolledig (<Une belle fille ... beaucoup d’inquiétude>, <et quelque soir ... voisins d’outre-mer.>).

— Worp 5, nr. 5275, pp. 167-168: volledig.

Namen: David Beck; Christina van Zweden; Anne Descouvemont; Anne de la Barre; Joseph de la Barre; Pierre de la Barre; Lodewijk; Pythagoras; Quintilianus.

Plaatsen: Frankrijk; Parijs; Zweden.

Glossarium: organiste (organist).

Transcriptie

Copie.

À Monsieur de Saumaise.
10 Febvrier 1653.

Monsieur,

Je plain la cause de vostre silence et ne laisse pas de m’en resjouir, sorti que je me voy de l’appréhension d’avoir faict quelque pas en arriere dans le partage que j’ay présumé de posséder en vos bonnes graces. Et puisque vous me faictes l’honneur de me les continuer, j’ose vous donner parole que je seray soigneux de mon costé de les conserver par toutes les voyes de mon pouvoir. J’accepte pour une marque signalée de la constance de ceste amitié la bonté dont vous usez à recevoir les petites ravauderies dont j’ay prins la liberté de vous importuner. Ne vous hastez pas de vous en repentir, j’auray tantost faict.

En voyci une nouvelle mais, j’espère, une dernière ondée. Une belle fille de Paris, que vostre grande Reine de Suède faict venir au septentrion, sur des appointemens nobles et très-royaulx, attend icy le renouveau pour achever ce voyage dont le père (organiste du Roy et grand homme en son mestier, par où je le cognois de longtems) est en beaucoup d’inquiétude et me prie de modérer un peu la précipitation qui pourroit emporter ceste fille, et sa mère et son frère qui l’accompagnent, pour se haster de satisfaire aux curiositéz de la Reine.

Hinc lecta est operi vel data causa meo, et quelque soir après soupper il m’a prins envie de luy en chanter quelque mot en rime François, dont la copie va cy-jointe aveq quelqu’autre pièce de plus haut goust contre nos beaux voisins d’outre mer.

Vous voulez, Monsieur, que je vous croye hors d’habitude de la langue Latine; je prens cela pour le mot à rire, et puisque toutefois vous estes dans une inclination présente pour le François, ¹*sequor non passibus æquis*, et vous entretien du langage de chez-vous. Vous trouverez qu’il sent bien fort le chez-moy, mais vous me devez la grace que peut prétendre tout estrangier et dont j’avoue avoir plus besoin que personne. Aussi ne la

1. Vergilius, *Aeneis*, 2, 724: ‘... sequiturque patrem non passibus æquis.’

voudriez vous pas refuser à un homme qui ne mit jamais le pied en France et ne sçauroit presque se faire entendre aux François que par glossaires et calepins. Je revien cependant à mes flustes pour ce coup et vous rassassine de mon Latin, un peu satisfait, j'advoue, de l'épigramme que vous voyez sur le portraict de la Reine de Suède que son peintre Becq nous fit veoir il y a quelques | 566 | sepmaines. Je vous supplie de me dire franchement si vous oseriez souscrire au jugement favorable que l'on en a voulu faire icy, ou s'il fault que je pratique la leçon du philosophe et me die ²'B± B"DX\$O<', me voyant dans l'approbation du commun. Ne craignez pas, s'il vous plaist, de me censurer aveq rigueur. Je suis tout susceptible de correction, et non que d'un Saumaise, je la souffre de mon inférieur, sachant combien nous avons la veue courte en nos défauts, et comme nous sommes juges incompetents de nos productions, ³*antequam refrigeratus sit inventionis amor*, comme dit, ce me semble, Quintilien ou quelqu'autre. Que si toutefois, Monsieur, vous vous disposez à juger *cum pluribus, hoc vultu me non indigna locutum*, et que ceste merveilleuse Princesse pourroit souffrir de veoir quels sont les sentimens que nous avons de son prodigueux mérite, je seray plus ayse que cela ne fasse par vostre moyen que par d'autres qui s'y pourroyent employer. À vous la disposition, qui me sera bonne et agréable, en quelque façon vous en usiez. Excusez tout ce babil et ce barbarisme. Un homme qui sort de sa goutte peut gouter toute sorte de divertissement, puisque la folie mesme des insenséz *facit ad ornatum universi*.

Quand vous serez revenu en plus belle humeur, j'attendray sçavoir ce qu'il y a *sub incude* en vostre estude. Il est bien temps de finir, puisque la rime commence à se mettre de la partie malgré moy, qui suis véritablement,

etc.

Vertaling

Aan de heer de Saumaise.
10 februari 1653.

Mijnheer,

Ik betreur de reden van uw ⁴stiltwijgen en kan niet nalaten mij erover te verheugen, nu ik mij bevrijd zie van de vrees dat ik enige stappen terug zou hebben gedaan in het aandeel dat ik meende te bezitten in uw goede gunsten. En aangezien u mij de eer aandoet mij hiervan te blijven verzekeren, durf ik u mijn woord te geven dat ik van mijn kant zeer zorgvuldig zal zijn om ze te behouden, met alle middelen die in mijn vermogen liggen. Ik aanvaard als duidelijk teken van de bestendigheid van deze vriendschap de goedheid waarvan u zich bedient om de ⁵broddelwerkjes te ontvangen, waarmee ik zo vrij ben u lastig te vallen. Haast u niet er spijt van te krijgen: ik ben bijna klaar.

Hier is een nieuwe, zij het, naar ik hoop, laatste golf. Een mooi ⁶meisje uit Parijs, dat uw grote ⁷koningin van Zweden naar het noorden laat komen op edele en koninklijke afspraken, wacht hier op de lente om deze reis voort te zetten, waarover haar ⁸vader (organist van de ⁹koning [van Frankrijk] en een groot man in zijn vak, om welke reden ik hem reeds lang ken) zich zeer ongerust maakt en mij verzoekt de overhaasting een

2. Pythagoras, *Carmen aureum*, 42: 'B± B"DX\$O<; J\ §D, >"; J\ : @4 *XF< @Û6 |J, 8XF20;'

3. Quintilianus, *Epistola ad Tryphonem*, 2: 'ut refrigerato inventionis amore, diligentius repetitos tamquam lector perpenderem.'

4. Huygens had op 12 januari 1653 aan Saumaise geschreven (Worp 5, nr. 5266, pp. 163-164) en hem daarbij enkele gedichten gestuurd (zie onder). Saumaise antwoordde pas op 5 februari (Worp 5, nr. 5274, p. 167), met de verontschuldiging dat hij een aantal dagen zijn hand niet had kunnen gebruiken. Huygens betreurt daarom de blessure, maar is tegelijk verheugd dat er geen diepere grond voor het uitblijven van een reactie was.

5. 'Fuga classis anglicanæ,' 30 december 1652 (Gedichten 5, pp. 31-33); 'Fortunata clades' 5, 2-7 januari 1653 (Gedichten 5, pp.30-31).

6. Anne de la Barre.

7. Christina van Zweden.

8. Pierre de la Barre.

9. Lodewijk XIV.

beetje te temperen, die dit meisje zou kunnen verleiden, zo ook haar ¹⁰moeder en haar ¹¹broer, die haar vergezellen, om zich te haasten de nieuwsgierigheid van de koningin te bevredigen.

↳Hieruit is de aanleiding voor mijn werk gevonden en gegeven,↳ en op zekere avond na het eten kreeg ik zin om haar in een paar Franse ¹²dichtregels toe te zingen, waarvan een afschrift hierbij gaat, met nog een ander ¹³stuk van betere smaak, gericht tegen onze beste overzese bureu.

U wilt mij doen geloven, mijnheer, dat u het ¹⁴Latijn ontwend bent. Ik houd dit voor een grapje, maar aangezien u evenwel op dit moment de voorkeur geeft aan het Frans, ¹⁵↳volg ik met ongelijke passen,↳ en zal ik u in uw moedertaal ¹⁶onderhouden. U zult bemerken dat die veel van mijn eigen moedertaal in zich bergt, maar u bent mij de vergeving schuldig die elke vreemdeling mag opeisen en die ik erken meer nodig te hebben dan wie dan ook. U zult deze dan ook niet weigeren aan een man, die nog nooit één voet in Frankrijk heeft gezet en bijna niet zou weten hoe zich voor Fransen verstaanbaar te maken, tenzij door middel van woordenlijsten en aantekenboekjes. Ik keer intussen voor deze keer naar mijn uitgangspunt terug en vermoord u opnieuw met mijn Latijn, enigszins voldaan, ik erken het, over het ¹⁷punt dicht dat u ziet op het portret van de koningin van Zweden, dat de schilder [David] Beck ons enige weken geleden toonde. Ik verzoek u mij openhartig te zeggen, of u het gunstige oordeel zou durven onderschrijven dat men hier erover heeft willen geven, of dat ik de les van de ¹⁸filosoof in de praktijk moet brengen en tot mijzelf moet zeggen: ¹⁹↳'Waar heb ik gefaald↳?', nu het volk mij waardeert. Weest u niet bang, alstublieft, om mij streng te beoordelen. Ik sta geheel open voor verbetering en dat niet alleen door een Saumaise, maar ik verdraag die ook van een ondergeschikte, wetende hoezeer wij bijziend kunnen zijn voor onze tekortkomingen, en hoezeer wij ondeskundige beoordelaars van eigen werk zijn ²⁰↳voordat de liefde tot wat wij hebben gemaakt is bekoeld,↳ zoals, naar het mij lijkt, Quintilianus of iemand anders heeft gezegd. Indien u echter, Mijnheer, geneigd bent te oordelen ↳met anderen samen, dat ik geen onwaardige dingen heb gezegd over deze afbeelding,↳ en als deze wonderbaarlijke vorstin zou kunnen verdragen de gevoelens te zien die wij koesteren ten aanzien van haar buitengewone verdiensten, zou ik meer gerustgesteld zijn als dat via u zou gaan dan via anderen die zich daartoe zouden kunnen lenen. Aan u [zij] de beschikking, die mij goed en aangenaam zal zijn, hoe u deze ook laat uitvallen. Excuus voor al dit gebabbel en het verkeerde taalgebruik. Iemand die zich niet tot zijn smaak beperkt, kan van elke vorm van vermaak genieten, omdat zelfs de dwaasheid van de dommen ↳bijdraagt aan de pracht van het heeal.↳

Wanneer u weer in een betere stemming bent, reken ik erop te vernemen wat er ↳op het aambeeld↳ is in uw onderzoek. Het is tijd om te eindigen omdat er gerijmel insluipt ondanks mijzelf, die waarlijk is,

enz.

10. Anne Descouvemont.

11. Joseph de la Barre.

12. 'A Madame de la Barre,' 26 januari 1653 (Gedichten 5, pp. 35-37).

13. 'In Th. Garswinkelii liberi maris vindicias contra Weldodium,' 28 januari 1653 (Gedichten 5, p. 38).

14. Huygens had Saumaise op 12 januari in het Latijn geschreven; Saumaise schreef in zijn Franse antwoord dat hij het Latijn had verleerd.

15. Vergilius, *Aeneis*, II, 724: '... en hij volgt de vader met ongelijke passen.'

16. 'À Madame de la Barre,' met 'A la Reine de Suède,' 26 januari 1653 (Gedichten 5, pp. 35-37).

17. 'In effigiem Reginae Sueciae,' 18 januari 1653 (Gedichten 5, p. 34).

18. Pythagoras.

19. Pythagoras, *Carmen aureum*, 42: 'Waar heb ik gefaald? Wat heb ik gedaan? Wat heb ik nagelaten te doen wat ik had moeten doen?'

20. Quintilianus, *Epistola ad Tryphonem*, 2: '... dat ik, nadat de vreugde over het schrijven wat was afgekoeld, ik des te nauwkeuriger het geschrvene meermaals als lezer zou overwegen.'
